

BOTKYRKA KOMMUN

Undersökning av detaljplan för Älgen-Sågaren

Tumba, december 2020
reviderad maj 2021

Undersökningen av detaljplan för Älgen-Sågaren är framtagen som ett underlag inför plansamrådet. Ett syfte med undersökningen är att avgöra om genomförandet av detaljplanen kommer att innebära betydande miljöpåverkan och därför kräver en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Utöver detta tar behovsbedömningen upp miljöfrågor som bör beaktas i den fortsatta planprocessen.

Ansvarig för undersökningen har varit Anders Forsberg, miljöenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen, Botkyrka kommun.

Tumba 2020-12-09 och 2021-05-18

Inledning

Den 1 januari 2018 trädde nya bestämmelser ikraft i 6 kap. miljöbalken (MB). I detta kapitel finns bestämmelser om identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekter vid planering av och beslut om planer och program. Kopplat till 6 kap MB finns miljöbedömningsförordningen (2017:966) med mer detaljerade regler kring undersökning av detaljplaner. Detaljplaner där planuppdragen har beslutats efter 1 januari 2018 ska följa de nya bestämmelserna. Framtagandet av detaljplanen för Älgen - Sågaren med flera ska därmed följa de nya reglerna för miljöbedömning. I linje med det är benämningen på denna utredning *undersökning* (av betydande miljöpåverkan). Den tidigare benämningen av denna typ av dokument var behovsbedömning.

Sammanfattning

Detaljplanen bedöms inte medföra risk för betydande miljöpåverkan. Det finns ett flertal miljöfrågor att utreda under planprocessen men ingen av dessa bedöms, enskilt eller sammantaget, medföra risk för betydande miljöpåverkan. En del av planområdet är redan idag exploaterat för parkeringar, gångvägar och bostadsgårdar med tillhörande ytor. Resterande mark utgörs av ett skogsparti och parkmark, huvudsakligen med påtagliga naturvärden. Områdena med påtagliga naturvärden kommer att minska i omfattning när planområdet bebyggs. Planområdet ligger nära Tumba centrum med butiker och service samt en väl utbyggd kollektivtrafik.

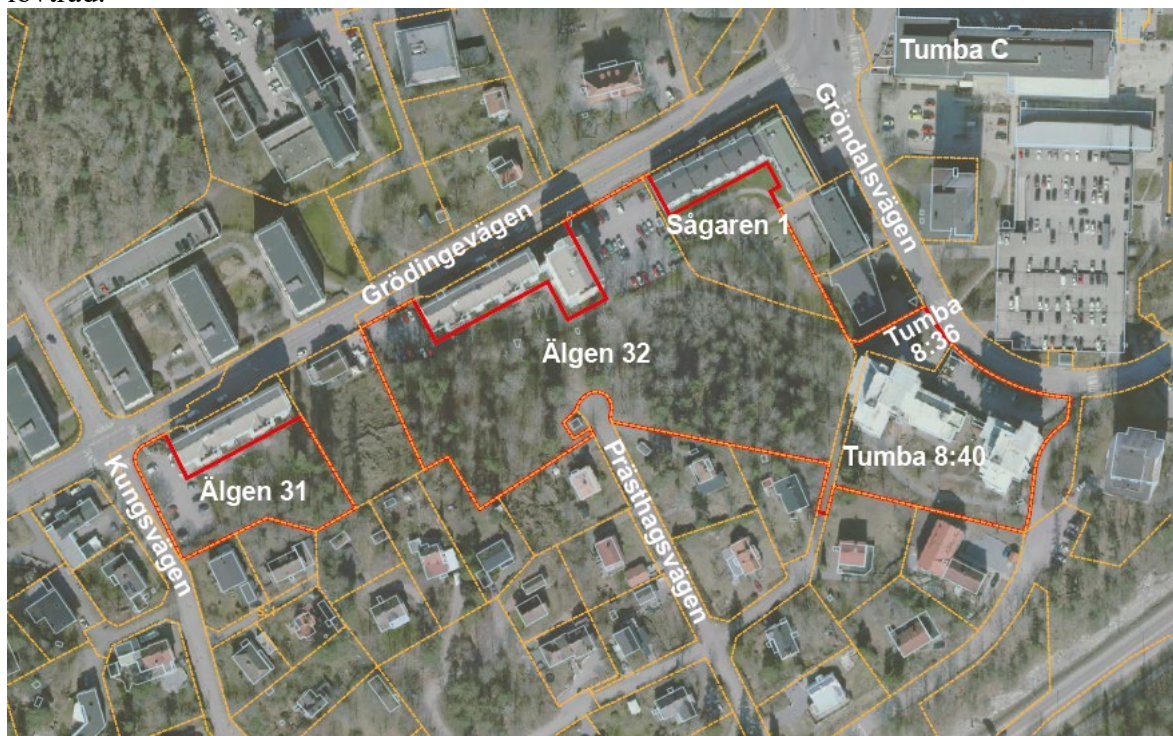
De miljöfrågor som behöver utredas under planprocessen är:

Buller från väg- och tågtrafik, skyfallshantering, dagvatten, naturmiljö inklusive värdefulla och skyddsvärda träd, skredrisk och sol/skugga för befintliga och tillkommande bostäder.

Beskrivning av planområdet

Planförslaget innebär att ett flerbostadsområde nära Tumba centrum kompletteras med ytterligare ett antal flerbostadshus, vissa med möjligheter till verksamheter i bottenplanen. Planområdet omfattar cirka 2 hektar på fastigheterna Älgen 31 och 32, Sågaren 1 och Tumba 8:40. I planområdets östra och centrala del sluttar terrängen ganska kraftigt från söder mot norr, ner mot de befintliga flerbostadshusen, parkeringarna och gårdarna. På sluttningarna växer idag blandskog med ett flertal välvuxna träd av olika arter. Längs sluttningens fot på Älgen 32 och upp mot villaområdet i söder går en gång- och cykelväg. I norr omges planområdet av Grödingevägen (nordväst) och Gröndalsvägen (nordost) och vid Älgen 31 passerar Kungsvägen på den sydvästra sidan. Längs Grödingevägen och Gröndalsvägen finns befintliga flerbostadshus som ligger utanför planområdet. De enda befintliga flerbostadshus som finns inom planområdet är de två som ligger vid Gröndalsvägen på fastigheten Tumba 8:40. Det västra av dessa hus är ett serviceboende för äldre som planeras att länkas samman med ett nytt äldreboende som ska uppföras strax intill dess västra sidan. I planområdets norra del finns en boendeparkering som omfattar cirka 1000 m². Söder om planområdet övergår naturmarken ovanför sluttningen i villabebyggelse.

I planområdet ingår även Älgen 31 som ligger sydväst om och utan direkt kontakt med Älgen 32. Även detta område sluttar ner mot befintliga flerbostadshus. På Älgen 31 finns också en parkering samt en talldunge och öppen gräsmark med inslag av unga lövträd.

Figur 1. Planområdet ligger inom de röda och röd-gulrandiga gränsmarkeringarna.

Enligt den geologiska kartan består de naturliga jordlagren i planområdets lägre delar av sand och grus medan de högre belägna delarna består av morän. Planområdet ligger endast ett 50-tal meter från Tumba centrum med ett stort utbud av butiker och service.

Här finns också en bussterminal som angörs av många busslinjer samt en pendeltågsstation.

Påverkan

Buller

Planområdet är utsatt för vägtrafikbuller. Enligt Botkyrkas översiktliga bullerkartläggning (Botkyrka kommun, 2006) är det främst vid Grödingevägen som riktvärden för vägtrafikbuller riskerar att överskridas. Inför planläggningen behöver en bullerutredning utföras för att klarlägga hur tillkommande bebyggelse kan anpassas till bullersituationen.

Dagvatten

Planområdet avvattnas via dagvattenledningar till Tumbaån i norr. Tumbaån är klassad av Vattenmyndigheten till måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status på grund av förhöjda halter av PFOS (ämnen som är förhöjda i samtliga svenska vattenförekomster ej medräknade). Miljö kvalitetsnormerna (MKN) för Tumbaån är att den ska klara god kemisk status senast 2021. För den ekologiska statusen finns en tidsfrist som innebär att Tumbaån ska klara kriterierna för god ekologisk status senast år 2027. Att Tumbaån inte klarar god ekologisk status idag beror framför allt på övergödning och fysisk påverkan (kulverteringar, vandringshinder m.m.).

Tumbaån rinner ut i Tullingesjön som är klassad till måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status på grund av förhöjda halter av PFOS och TBT (ämnen som är förhöjda i samtliga svenska vattenförekomster är ej medräknade). Att Tullingesjön är klassad till måttlig ekologisk status beror på att den biologiska parametern växtplankton indikerar måttlig ekologisk status. Denna klassning motsägs av uppmätta halter av näringsämnen som indikerar hög status. MKN för Tullingesjön är god ekologisk status och god kemisk status med en tidsfrist för PFOS till år 2027 och undantag för ämnen som är förhöjda i samtliga svenska vattenförekomster.

Enligt den geologiska kartan över planområdet består de naturliga marklagren av sand/grus och morän vilket vanligtvis innebär goda infiltrationsmöjligheter för dagvatten.

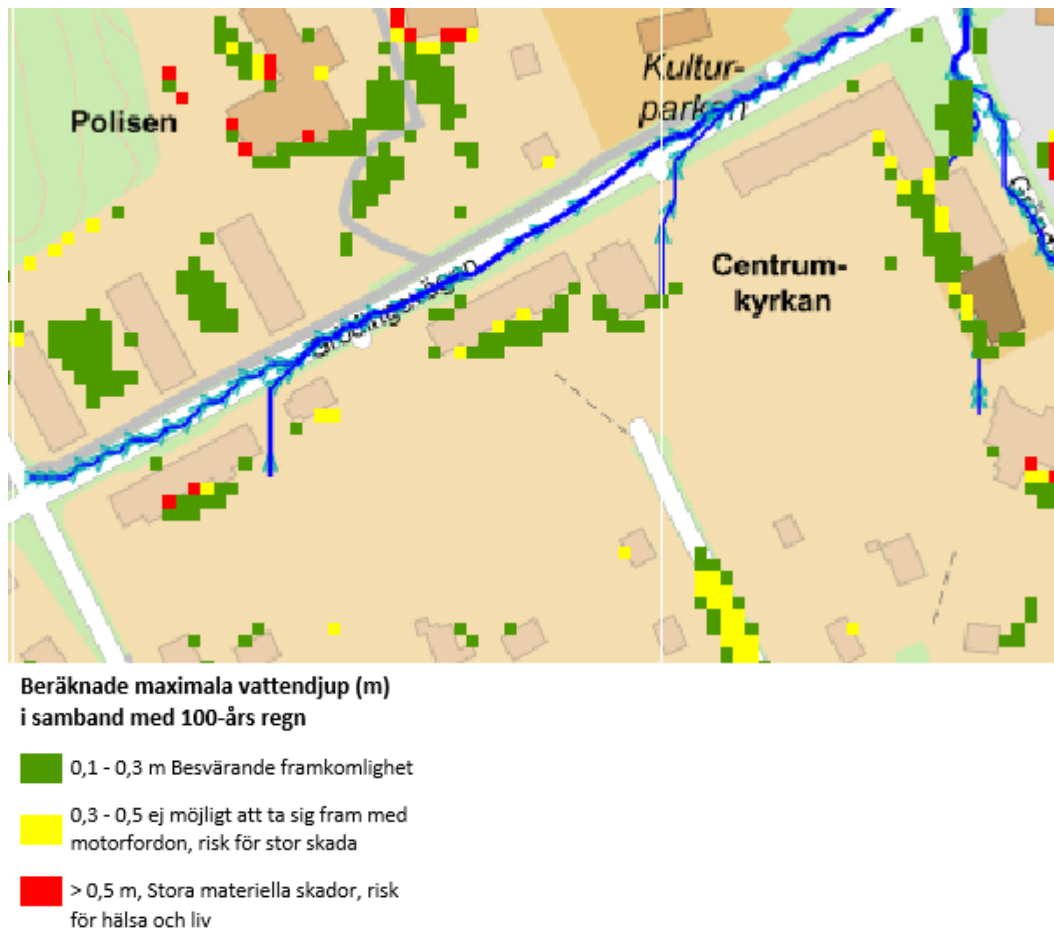
En dagvattenutredning behöver utföras för att visa hur dagvattenhantering ska lösas efter utbyggnaden så att vattenkvaliteten i Tumbaån och Tullingesjön inte påverkas negativt.

Skyfallshantering

Idag finns risk för översvämningar vid befintliga hus vid Grödingevägen (hus 7A till 13) och vid Gröndalsvägen (hus 2-10A). Enligt kommunens översiktliga skyfallskartering föreligger de allvarligaste översvämningriskerna på den sydöstra sidan av husen på Grödingevägen 11 och 13 (se kartan nedan).

En skyfallsutredning behöver göras utifrån föreslagen ny bebyggelse för att se hur den nya och befintliga bebyggelsen påverkas av en situation med kraftigt skyfall. Sannolikt kommer vegetationens begränsande effekt på dagvattenflödena inom planområdet att minska när en del av den ersätts med byggnader och hårdgjorda ytor.

Om planerade och/eller befintliga byggnader riskerar att skadas av översvämningar behöver förslag på åtgärder tas fram för att minska denna risk.

Figur 2. Utdrag från Botkyrkas översiktliga skyfallskartering. De blå linjerna visar de största flödesvägarna vid skyfall.

Naturmiljö

I planområdets östra och centrala del växer en blandskog i slutningen upp mot villaområdet. Den innehåller en del äldre aspar, äldre björkar, lönn, tall, gran och några få ekar. I den högre terrängen är inslaget av äldre träd och död ved generellt sett större. I anslutning till befintlig gårdsmiljö växer också några större träd. En del av denna skog kan komma att avverkas som en följd av kommande detaljplan. En naturvärdesinventering (NVI) och en inventering av skyddsvärda och värdefulla träd har gjorts tidigt under planprocessen.

NVI:n visar att tre objekt (delområden) inom planområdet innehåller påtagliga naturvärden:

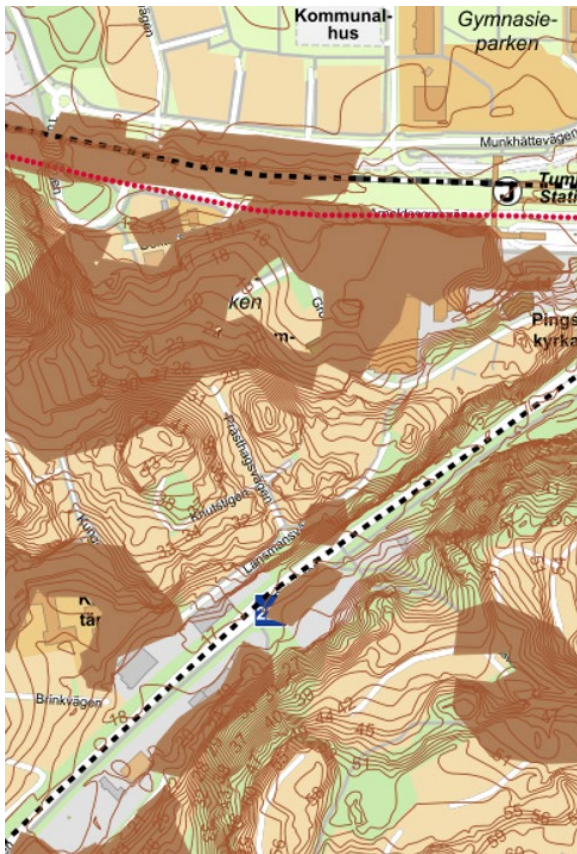
1. En lövblandskog med biotopkvaliteter i form av död ved, stenvmurar och nästan gamla träd (70 - 100 år).
2. En talldunge med nästan gamla tallar (120 - 150 år) och död ved.
3. En barrblandskog med död ved, stenvmurar och nästan gamla träd (120 - 150 år).

Under trädinventeringen påträffades ett särskilt värdefullt träd, fem skyddsvärda träd och 59 värdefulla träd.

Det särskilt skyddsvärda trädet är en grov vårtbjörk och det krävs dispens hos Länsstyrelsen för ingrepp som kan påverka trädet negativt. De skyddsvärda träden är inte juridiskt skyddade men är viktiga eller mycket viktiga för den biologiska mångfalden. De värdefulla träden har potential att på relativt kort sikt få höga naturvärden och då kunna ersätta de ännu äldre träden.

Ras- och skredrisk

En del av planområdet (slänten i den södra delen och området bort mot Kungsvägen i väster) är skakksamhetsområde för skred (det brunmarkerade i kartan nedan). Det innebär att eventuell skredrisk i området behöver utredas inför planläggningen.

Figur 3. Planområdet finns centralt i bild i anslutning till "gluggen" i det brunmarkerade akksamhetsområdet.

Markradon

Planområdet ligger i ett normalriskområde för markradon.

Sol/skugga

Eftersom en del av de nya bostadshusen planeras att byggas i en backe som vänder sig mot norr är det lämpligt att utreda ljusförhållandena i dessa hus och då särskilt i de nedre planen.

Förorenade områden

Inga misstänkt förorenade områden finns inom planområdet.

Planen

Planområdet ligger inom ett område som i Översiktsplanen för Botkyrka kommun anges som medeltät stadsbygd. I planområdet finns tillgång till kommunalt VA och fjärrvärme.

Referenslista

Botkyrka kommun, 2014 (aktualitetsförklarad 2018). *Botkyrkas översiktsplan*.

DHI 2016. Skyfallskartering Botkyrka kommun.

Ekologigruppen, 2020. Naturvärdesinventering Älgen 31 och 32 och Sågaren 1 och 2, Botkyrka kommun.

Ingemansson Technology AB, 2006. *Bullerkartläggning Botkyrka kommun. Fördjupad kartläggning*. Rapport 2006:1 Miljöförvaltningen, Botkyrka kommun.

VISS – VattenInformationsSystem Sverige. <http://www.viss.lst.se>.
Vattenmyndigheterna och Länsstyrelserna i Sverige.